

În lumea poveștilor românești există un nume care strălucește cu aceeași putere de peste un secol: **Petre Ispirescu** (1830-1887). Tipograf de meserie, editor, folclorist, dar povestitor prin vocație, el a avut darul rar de a asculta oamenii simpli și de a păstra în scris comoara basmelor, poveștilor pe care aceștia le spuneau din bătrâni. Nu a inventat toate întâmplările pe care le găsim în cărțile lui, ci le-a cules cu grijă din popor, le-a șlefuit cu un limbaj curat și le-a dăruit mai departe, ca să nu se piardă niciodată.

Datorită lui, copiii de astăzi pot păși în aceeași lume fermecată în care au pășit și copiii de acum o sută de ani: o lume cu eroi voinici, zmei înfricoșători, probe grele, obiecte magice și finaluri luminoase, în care binele învinge întotdeauna. În paginile sale trăiesc povești devenite clasice, precum Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte, Prâslea cel voinic și merele de aur, Greuceanu sau Fata de împărat și fiul văduvei. Fiecare dintre ele păstrează parfumul limbii populare, înțelepciunea tradițiilor și farmecul vechilor povestitori.

Basmele lui Petre Ispirescu nu sunt doar simple istorii fantastice. Ele îi învață pe cei mici despre curaj, bunătate, dreptate și puterea de a nu renunța, chiar și atunci când drumul pare greu. Îi ajută să-și dezvolte imaginația, să descopere frumusețea cuvintelor și să înțeleagă că, în orice poveste și în orice viață, lumina se află de partea celor care fac bine.

Acest volum îi invită pe cititori să redescopere lumea de altădată, unde totul începe cu „A fost odată ca niciodată...” și unde fiecare pagină deschide o poartă spre tărâmurii pline de minuni. Este o călătorie în care copiii vor învăța să viseze, iar adulții își vor aminti bucuria poveștilor spuse la gura sobei.

ALEODOR ÎMPĂRAT

A fost odată un împărat. El ajunsese la căruntețe, și nu se învrednicise a avea și el măcar un copil. Se topea de-a-n picioarele, bietul împărat, să aibă și el, ca toți oamenii, măcar o stârpitură de fecior, dară în deșert. Când, tocmai, la vreme de bătrânețe, iată că se îndură norocul și cu dânsul și dobândi un drag de copilaș, de să-l vezi și să nu-l mai uiți. Împăratul îi puse numele Aleodor. Când fu să-l boteze, împăratul adună Răsărit și Apus, Miazăzi și Miazănoapte, ca să se veselească de veselia lui. Trei zile și trei nopți ținură petrecerile și se chefură și se bucurară, de o ținură minte cât trăiră.

Băiatul de ce creștea, de-aia se făcea mai isteț și mai iscusit. Nu mai trecu mult și iată că împăratul ajunsese la marginea groapei. Când fu la ceasul morții, el luă copilul pe genunchi și-i zise:

– Dragul tatei, iată că Dumnezeu mă cheamă. Sunt în clipa de a-mi da obștescul sfârșit. Eu văz că tu ai să ajungi om mare. Și chiar mort, oasele mele se vor bucura în mormânt de isprăvile tale. Asupra cârmuirii împărăției n-am nimic să-ți zic, fiindcă tu, cu iscusința ta, știi că ai s-o duci bine. Un lucru numai am să-ți spui: Vezi tu muntele acela de colo, să nu te ducă păcatele să vânezi p-acolo, că este nevoie de cap. Acel munte este moșia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-șchiop: și cine calcă pe moșia lui, nu scapă nepedepsit. Acestea zicând, căscă gura de trei ori și-și dete sufletul. Se duse și el ca toată suflarea de pe pământ, de pare că n-a fost de când lumea și pământul.

Îl jeliră ai săi, îl jeliră boierii, îl jeliră și poporul; în cele de pe urmă trebuiră să-l îngroape.

Dar fata îi zise:

– Piei de dinaintea mea, satano, că te trimit la mumă-ta, Iadul, care te-a vărsat pe fața pământului.

Slușenia de neom se topea de dragostea fetei, se lungea cu burta pe pământ și umbla cu șoșele, cu momele să înduplece pe fată a-l lua de bărbat.

Dar, ași! feritu-l-a sântulețul să se apropie de dânsa! Căci îl ținea ținut în loc cu ochii cât de colo. Din satană, din iazmă, și din spurcăciune nu-l mai scotea.

– Piei, necuratule, de pe fața pământului, să scape lumea de o ciură și de o holeră ca tine.

Mai stărui ce mai stărui, și dacă se văzu înfruntat până într-atât, iazma plesni de necaz, cum de să fie el ocărât atât de mult de o cutră de muier.

Atunci Aleodor întinse cuprinsul său și peste moșia lui Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-de-iepure-șchiop, luă de soție pe fata lui Verdeș împărat și se întoarse la împărăția lui.

Când îl văzură alde gloatele venind teafăr, alături cu o soțioară de-i râdea și stelele de frumoasă, îl primiră cu mare bucurie; și, urcându-se din nou în scaunul împărăției, domni și trăi în fericire, până se istoviră.

Iar eu încălecai p-o șa și v-o spusei dumneavoastră așa.

ILEANA SIMZIANA

A fost odată un împărat. Acel împărat mare și puternic bătuse pe toți împărații de jurul lui și-i supusese, încât își întinsese mult hotarele împărăției sale, și toți împărații cei bătuti erau îndatorați a-i da câte un fiu d-ai săi ca să-i slujească câte zece ani.

La marginea împărăției lui mai era un alt împărat care, cât a fost tânăr, nu se lăsase să-l bată; când cădea câte un pârjol asupra țării sale, el se făcea luntre și punte și-și scăpa țara de nevoie; iar după ce-ajunse la bătrânețe, se supusese și el împăratului celui mare și tare, fiindcă n-avea încotro. El nu știa cum să facă, cum să dreagă, ca să împlinească voia aceluia împărat de a-i trimite pe unul din fiii săi, ca să-i slujească: fiindcă n-avea băieți, ci numai trei fete. De aceea el sta pe gânduri. Grija lui cea mare era ca să nu creadă acel împărat că se îndărătnicește a-i trimite vreun fiu, din care pricină să vină să-i ia împărăția, iară el cu fetele lui să moară în ticăloșie, în sărăcie și cu rușine.

Văzând fetele pe tatăl lor tot supărat, se luaseră și ele de gânduri și nu știau ce voie să-i facă ca să-l mai înveselească. Dacă văzură și văzură că nimic nu-i este pe plac, fata cea mare își luă inima în dinți și-l întrebă într-o zi la masă, că de ce este supărat:

– Oare purtarea noastră nu-ți place? îi zise ea. Sau supușii măriei tale sunt răi și arțăgoși de-ți pricinuiesc atâta mâhnire? Spune și nouă, tată, cine este vipera aceea care nu-ți dă pace și-ți otrăvește bătrânețele, și ne făgăduim chiar a ne jertfi dacă aceasta va putea să-ți aline oarecum mâhnirile: căci numai tu, tată, ești mângâierea